

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhelyi városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Az enklavák helyenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyed. szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felölös szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.

Kiadó hivatal: K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

A biztosításügy rendezése.

(B. H.) Ma már, midőn Magyarország közönsége csupán az életbiztosításból kioltva mintegy 300 millió forintig van érdeke a biztosító-társaságoknál, lehetetlen nem kérdeznünk: vajon e horribilis kincs rombolásának alapja minden tekintetben elég szilárd-e?

Semmi kétség az iránt, hogy a hazánkban működő biztosító-társaságok elég reális alapon szervezkedtek s hogy teljes garanciát nyújtanak úgy pénzügyi, mint kulanezia tekintetében, de az üzletszerzés, mizériái és a mozgó ügynökök immorális tulkapásai nemcsak a közönség megkárosítására, hanem a biztosító-társaságok tekintélye és renoméjének aláadására is legalkalmasabbak. A társaságok maguk is igen gyakran azon sajnálatos tapasztalatra ébredtek, hogy a mozgó ügynököknek derűre-borura való alkalmazása eppenséggel nem mondható szerencsés, de még kevésbé hasznos hozó eszmének, a mennyiben még folyton napirenden vannak ama visszaélések, melyeket a mozgó ügynökök előleg felvétele által követnek a nélkül, hogy ellenszolgáltatást tenni még csak meg is kíséreltek volna.

Legnagyobb baj, hogy a biztosító-társaságok eppenséggel nem válogatják meg

embereiket, sőt igen gyakori eset, hogy az aqisitorok nemcsak hogy nincsenek tisztában az általuk képviselt társaság intenzióival, hanem fogalommal sem bírnak feladatuk fontosságáról, de nem ritka eset az sem, hogy az ilyen elemekből szervezett aqisitori csapat egyik része a büntető törvény súlyos következményeivel is megbarátkozott már.

Hogy ilyen előzmények után némely aqisitor urak részben tájékozatlanság, az ügynek nem ismerése, részben czéltudatos, lelkiismeretlen eljárásuk által a közönséget félrevezetik, illetve megkárosítják, nincs azon mit csodálkozni.

Mert ne áltassuk magunkat azzal, hogy olvasni a biztosítási kötvényt, azonos a feltételek megértésével. Távolról sem! A biztosítás sokféle módozatait és feltételek szövegezését a laikus embernek — hogy tisztán lásson — valóságos tanulmánytárgyává kellene tennie, melyhez azonban sem kedve, sem ideje. A tény az, hogy a kötvény beváltatik, asztalfiókba tétetik, a díjfizetés évről-évre pontosan eszközöltetik és évek múlva kitűnik, hogy a biztosítási kötvény tulajdonképpen nem is a megbeszélte modalitások mellett lett kiállítva.

Ezen visszas állapotokon segíteni kell. Azon embereknek, kik megbíznak a

nemzet vagyonának millióit összehordani a biztosító társaságok vasszekrényeibe, hogy ottan eszmélesztetve, 20-30 év múlva a jogutódoknak visszafizetessék, megbízható és kipróbált becsületességű embereknek kell lenniök.

A mozgó ügynöki intézményt tehát rendezni kell. Rendezni oly formán, hogy a biztosító társaságok ügynökei eljárásaikért felelőssé teendők, mert csak ebben az esetben fog a közönség bizalma megnyilatkozni a biztosító-társaságok iránt.

A biztosító társaságok feladata megválasztani embereiket, mert ha maga a társaság sem találja elvállalhatónak alkalmazottaiért a teljes szavatosságot, hogyan lehetne a közönség bizalommal ezen alkalmazottai iránt, kiknek utóvígre minden eszköz felhasználásával üzletet kell csinálniuk, nehogy exisztenciájuk bizonytalanná váljék.

A hét története.

Ő felsőgónak e hétre is kijutott egy kegyeletes ténykedés. A múlt héten a zágrábi színház zárkővét helyezte el, e héten pedig a budapesti erzsébetvárosi román. kath. plebánia-templomnak alapkövét tette le, hú magyar emberek, lelkes alattvalók nagy sokaságának jelenlétében. A zágrábi királylátogatás alkalmával felmorult magyarellenes tüntetéseknél még e héten is érezhető fanyar íze, mit még fanya-

TÁRGZA.

A Mikulás.

Egy boldog férj rommisenctiája.
Írta: Vemer László.

Boldog vagyok. Aranyos élet ez a házasság. Ma mondom. Tizenöt év óta viselem ez aranyos nyugot, s noha voltak boldogságom egén néha-néha egy kis hamar tűnő felhők, egészen véve úgy telnek napjaim, hogy nem vágyom még a bolgár trónra sem. Ma különösen felelevenedek agyamban a múlt memoriája. Jó kedvem van. Eppen most szavaztam meg én és feleségem a kül- és belügyi tolmácsokat. A belügy az én reszortom, mely nőha kiterjed a zárórán túli időre is. De legyen elég. Mikulás, Mikulás. Mennyi kedves gyermeki kacso üdök tapsra, s mennyi kis gömbölyű arcra huzódik az öröm és félsz vegyített érzése. Mennyi esetre való kép születik meg ama idyllben, mit házasság életnek neveznek.

Magam is már tizenöt éve, megünnepeltem a napot. Ez is boldogságomhoz tartozik és voltaképpen Mikulásnak köszönhetem, hogy Hymen berkeiben oly csendes boldogságot találtam. Öreg legényke voltam már tizenöt év előtt is. Bizony az élet vihára meglehetősen letarolta bogár fürteimet. A törülköző volt az én fűsüm. Aztán blazért voltam nagyon. A nőkhöz eljártam ugyan, de nem náluk maradtam akkor, hanem rajtuk. Bolondnak tartottam, a ki a házasságot nyugét veszi fel, mikor a pánya nélkül való élet az igazi boldogság. Hisz a szabadság az az elévülhetlen eszme, melyet az emberi

akarát, mint kincset őriz, mikor megvan s teljes erejével harezol utána, ha már elveszett.

De hát minden cynicus ember nem addig cynicus, hogy ne legyen passiója. Nekem is volt.

Szerettem a kis gyerekeket. A gyerekek is szerettek engem, a „bácsi”.

Ha csak tohették, nálam voltak. Garszon lakásom minden szabadossággal felforgatott butorait turkálhatták össze. Nem bántam.

Mínél jobban eveztem a kopaszodás országa felé, annál jobban koválygott agyamban egy gyatra gondolat. Ezek a gyerekek annyit beszéltek össze-vissza, hogy sokszor megleptem magamat, amint Mariskára gondoltam. Mert Mariskának hívták a lelkemet. A gyerekek csak úgy fádóztak, mikor Mariskáról volt szó. Milyen lány az, hogy oly idáig tudja vinni a szíveket.

Szerettem volna látogatást tenni nálok, de nem érne az semmit, Mariskát nem látja férfi-vondóg soha!

Jobban őrzik, mint a Hesperidák kertjében az arany almákat.

Már nagyon bolondja lettem pedig a gondolatnak. Mariska volt eszemben kupueziner mellett is, zárórán túl is. Nem esett jól semmi. A járjon-élet gyönyöreitől undorodtam. Több estét töltöttem otthon, mint künn. Hogy menjek hozzájuk? Ilyen tépelődések között hónapok teltek. December hatodikára viradtunk. Tartós, esős hideg huzódott a tájra. A Szomessy gyerekeknek vérszóra szitta ki orrát a fagy, ahogy kora reggel berontottak hozzájuk. — Jó reggelt bácsi! Tudja-e mi van ma? — Tudom. Hatodika. Még 25 nap múlva lesz Krisztus (kis ká van) feltámadása, vagyis nekem elsoje. — Az ám, csak hogy ma van Mikulás napja.

— Igaz!

— Vajjon jön-e hozzánk Mikulás, gondolja-e bácsi?

Ettől a kérdésztől egyszerre eltávozott a lelkem. Kalamajkát tánczolt a merő örömtől. Megvan a kivihető plánum. Egy Mikulás előtt szabad a vásár, azt beboesátják a földi paradicsomba. A gyerekeket elbízattam szép szóval. Várhatjátok a Mikulást. Eljön, biztos! A legnagyobb, a Gyulának meg egy névjegyet adtam, a névjegyre ezt írtam: a „mamának”.

„Nagyon szeretem ezeket a kis gyerekeket. Ne vegye rossz néven, de ma betolakszom családi szentélyébe, mint Mikulás. Azt hiszem, szíves fogadtatásra fogok találni”.

A válasz ez volt: „Várjuk mindenesetre”. Pom-pásan nyélbe ütöttem ezt a dolgot. Esto csakugyan megjelentem. Várt rám az egész család. Mariska is ott állt a gyerek-sorban, csak az ő szép piros ajakán tánczolt pajkos mosoly, a gyerekek arczán a néma esodulat, meg a respektustól orodó félsz ezikázott váltakozva. Minden gyereknek hoztam valamit. Mariskának a legérdekesebbet: a szívemet.

Aki ezek után is kíváncsi tudni, mi történt, annak elég magyarázatot ad a feleségemnek parancsoló, neheztelő, szemrehányó szava, a kinek egy Stuart gallérra nem engedélyezhetvén a költséget, (hja, lapos bugyoláris) ily szavakra fakadt éppen e perczen:

— Ugyan minek is jöttél háztűznözébe, te gonosz Mikulás, te...

rabbá akar tenni egy örelen horvát síheder az erzsébetvárosi kegyeletos ünnepen, midőn a király kocsija elé kiállt: Zsivio hrvatsky král! Ugy látzik, a horvátok Magyarországon sem ismernek már magyar királyt, s maig sem bírtak azon nézet káros oldalával megismerkedni, hogy „ami az enyém, az az enyém, s ami a másé, az is az enyém!”

A zágrábi események a képviselőháznak e hétére bőséges anyagot szolgáltatottak; interpellációk, felhívások, személyes és személytelen kérdésekben, személyeskedések, veszekedések, lármák és dühöngések vannak napirenden s honatyáinknak alig akadhatott volna alkalmasabb közzöri, melyen nyelveket élelték, a zágrábi botrányoknál s a miniszterelnök diszpolgárságánál. Aztán még merje valaki mondani, hogy minden rosszban nincs valami jó?

Schnell karriert csinált Schnell Károly brassói ügyvéd, kit kedden egyhangulag, közfelkiáltással választottak meg Brassó város első körületének szabadelvű képviselőjévé, nagy öröme a mameluk tábornak s még nagyobb bosszúságára az ellenzőknek.

E pour simouye. Így kiállt fel e héten a főrendiház szabadelvű hadteste, mikor megszavazta a vallás szabadságáról szóló törvényjavaslat vitás paragrafusait. A főrendek a felekezeti különbség s a zsidó vallásra való áttérés megengedése fölött külön-külön szavaztak s mindkét szavazatnál a szabadelvű tábor hét-hét szavazattal győzött. E „zsidó szám” fölött elszalasztott elmésség, mely elveszett a szabadelvűek dörgő eljenzésében, a klerikálisok utolsó vígasztalása volt, azért a megdöbbentő valóságért, hogy vereségük teljes lett s a szabadelvű egyházpolitika az egész tűzvonalon győzött. Vivát Saroksár!

Modern párbajozók.

Nem csak volt, hanem most is van egy város; e városban lakik két törzstiszt. Az egyiknek van egy szép felesége — de azért ne higgye el magát, mert másnak is van ám szép felesége — ki miatt a két törzstiszt bőszen összetűzött; a harezias aszszony elkorbasolta az egyik törzstisztet — kivételképen nem a saját férjét — a minék denique is páros duellum lett a vége; de még milyen! Háromszori golyóváltás (pisztolyból) 5-5. Lépés a vége-val és esodák esodájára az ártatlan levegőnél egyéb semmi sem sérült meg. Mekkora kár, hogy ezek a harezias természetű hadfiak nem tagjai a „közdivásárhelyi és vidéki vadászegylet”-nek. Minő gyönyörű ezéllövések esnének meg! Hol verebekre s dühös ezinegére lövöldöznek ágyukkal, hol medvékre és feldobott kalapokra vitriolos üvegekkel.

Budapesti figurák.

Jár: Maróthi János.

VI.

A bakfis.

— Ebrédjen Ilon kisasszony, elkösik az iskolából!

Ilon kisasszony kelletlenül veszi tudomásul ezt a felszólítást, mit a nevelő kiált felje az ajtó-hasadékon át, de a kötelességadat nem hagyja tovább szunnyadni — ah, máris kötelességei vannak! — pedig oly jól esnek még a puha fehér párnákon feláramban ábrándozni.

Mindenekelőtt a vankosok alá dugott, regényt tünteti el az ágyból, melyet előlvasás előtt titokban olvasni szokott, csak azután fog hozzá az öltözködéshez.

Ez öltözködés nagy és kiálhatalan munka rája nézve. Először is sok bibelődéssel jár, mihez nines meg a kellő türelme, másodszor minden pillanatban az ablakhoz eson, hogy a függönyzéken keresztül szemle alá vegye az utcát.

Mert az őt szörnyen érdekli, vajjon az a szőke-jogász ott a „szomszéd” ablakban felébredt-e már? Vajjon az a tisztelhetetlen, ki naponta erre elhalad, végig esörteteli-e már a tulsó járdán.

Ezek a kérdések bántják a szegényt és ez okból tart soká öltözködése.

Mikor végre is elkészül vele, a tükrő elé áll és fájdalommal konstatálja, hogy szoknyája még mindig nem elég hosszú és bizony isten úgy néz ki benne, mint egy kis lány.

Ebbeli keservét azonban magába fojtja és az

ebédlőbe siet, hogy szülőit és testvérkéit a reggeli üdvözlő esőkkel köszöntse.

A reggelit rendesen gözerével kobekezi magába, miközben titkon az újság felé kémlel, van-e ma szép, szerelmi történetet tárgyaló tárczája? Sokszor sikerül neki elesenni az újságlapot — hiszen a papa délelőtt ugys hivatába jár — melyet aztán az iskolában az unalmas földrajzi óra alatt titkon és élvezettel végig böngész.

Az ut a szülői háztól a iskola kapujáig kellemes szórakozást nyújt Ilonkának naponta.

Bizonyosra vehető, hogy útközben paplásokkal találkozok s így rendszerint keitesével-harimasával haladnak, vígan, ütöcs léptekkel. A könyves esomagot lábálják kezükben, mint a bajkos dűköt, azonfelül nevetőgölgök, esecsognak, bár a Mademissel odahaza letkákra köti, hogy azt ne tegyék, mert az ellenkezik az illennel.

Mikor a Kossuth Lajos utca sarkára érnek, Ilonka szótlan lesz és szórakozatlan tekint jobbra, balra. Rendszerint itt jön vele szemben egy kamasz gimnázista, ki mélyen megemeli a kalapját előtte és azt mondja: Jó reggelt kisasszony!

Ilonka elpirul és zavartan mosolyog, miközben a megkönnyebbülés sohaja száll fel kebléből. Az iskoláj azután ő is vígan terefölvé társnővel. Jaj, az az iskola! Ugyanazak rossz ember lehetett, ki a lányokat iskolába járásra kényszerítette. Valóságos inkvizízióbeli kínokat kell itt nekik át-szenvedni. És miért? Hogy megtudhassák lányféle rétege van a földnek, hogyan szól a Carnot-tétel és merre laknak a buschmanok?

Biz ennek helyében okosabb a pad alatt nyilas szíveket rajzolni, avagy halkán utánozni a tántó-kisasszony-pulyka hangját.

Így gondolja Ilonka is és minden törekvése oda irányul, hogy ezt a nézetet a gyakorlatban is érvényesítse.

Könnyen megmagyarázható, miért szeretik annyira az iskolaőrök végig jelentő esengetyűsöt, Mátyás bácsit, ki a esengetyűt huzza, valósággal bálványozzák és Ilonka egy ízben már meg is isakarta esőkölni az őreget. Történt pedig ez akkor, midőn Ilonkát feleletadásra szólították fel s abban a pillanatban megszóhált a felszabadító esilingelés.

Ilonka, ha az iskolából hazafelé tart, rövid utat választ magának és meg sem áll a kirakatok előtt, de — hogy még egy hihetetlen dolgot mondjak — még a fiatal urnásokra se tekint, sugjanak azok bármily szép bókot a háttanógott. Ha az olvasó nem tudja megfeyteni ezt a rejtelet, megfeytem én. Ilonka t. i. — öhes és alig várja, hogy terített asztalhoz ülhesson.

Pedig az ebéd rá nézve több kellemetlenséget rejt magában. Mindenekelőtt inádkozni kell, ebéd alatti pedig flyvást figyelmeztetik, hogy vigyázzon a ruhájára, ne habzsolja ugy a levest, meg aztán ne esikorgogtassa annyira a kóst a sima tányéron!

A mama máris haragszik és jobb szeretné, ha már vége volna az ebédnek. Ilonka ezt közpénznek veszi, felkapja a neki járó dobostortát és illő köszönetnyilvánítás után ugy eltűnik, mint a kámför.

Ilonkának ebéd után szobjába kell vonulni és ott, esendes magányban tanulni. De Ilonka oly szépen és meghatón tud könyörögni a mamának, hogy engedélyt kap a szomszéd Teres meglátogatására.

Hisz kettesével sokkal inkább megbirkoznak a laezkövel; mert hát a nevelő ugys egész délután felépeműt javít.

— Az ám! Kettesével sokkal inkább törhetik a fejüket százféle esinyeken, melyeket hol a nagy-nőni bosszankodására, hol saját maguk ártatlan kedvetlensére esznek ki. A délután rendszerint esiatlanságokkal mulik el. Közbe-közbe a félélekkött tankönyv is előkérül a sarokból, mert sajnos a más-szaj, az más-szaj! Ezen még a másodemeleti sportt-szobaura sem segíthet, bár meghatón játszza hagedűtőn, hogy minek is van az atközött szerelem a világban. Ha Ilonka egyedül van a szobájában és biztosra veszi, hogy nem fogják meglepni, előszedi valahonnan a szekrény aljából — a por-cszellan babát.

Kérem! ne nevéssék ki ezért. Titokban biz jól esik még eljátszogatni, aztán ki tudja, minő gondolatái vannak, mikor Lilly-bubuskát a karján ringatja. Elvégre nem árt, ha előkösztí magát a mama-szerepekre.

Ilonkát a keddi és pénteki nap délután sz-

tára viszik. Ennek a sötának csak a ezélpontja érdeklő őt: a kioszkból pompás fagyaltot rendel neki a papa, aki máskülönbön igen szigorú ember és minduntalan rászól, hogy szedje illetékesen a lá-bait s ne esapkodjon a naperayójével. Istén őrizz! hogy a legényekre merészelen tekinteni! A mama sas-szemei a legesekélyebb linyorítást is észre-vonék és megéspű érte gömbölyű karját.

Valóságos sohaj — a megkönnyebbülés sohaja — száll fel kebléből, ki sötájukról hazatérnek. A kis gyaloglás alapos ötvágyat esinál neki, mely a jó vacsorához feltétlenül szükséges is.

Vacsora után nemskára aludni küldik Ilonkát, ki nem mulasztja el ilyenkor az ajtó mögötti hallgatódzást: vajjon miről beszélget még papa és mama?

A papa és mama bizony soká beszélgetnek es-ténként egymással és midőn nyugodni térnek, azt hiszik, hogy aranyos leányfajuk imár angyalokkal álmodik.

Dehogy! Kárpáthy Zoltán sorsa felől érdeklődik és haragszik Jókai bácsira, hogy annyi intrikát vesz fel a regényébe.

A gyertya ezenközben tüdő ég ...

Ime egy unpa a bakfis életéből.

Tudományos apróságok.

A marhaver táplálko-eréje.

Pétevároti nomrég kísérletet tettek azzal, hogy kenyereit, kötszersűtést és kolbászt készítőket friss ökörvérből. A teaházak és menhelyek lakói nagy élvezettel fogyasztották az izletes vérkenyereit, mely albuminkenyér néven Németországban is ösmereles. A kísérleteket, mint a „Grashdanin” írja, nem folytatták, ámbár 160.000 marhat vágának le évente Pétevárotról, melyek 301.000 pud vért adnak és ennek a felhasználása ipari ezélokra nagyon tökéletes. Egy ökor vérevel 11 embert lehet egy napon táplálni, vagyis az összes Pétevárotról fölt-ökrökből 2,775.000 embert. A vérkenyér, mint ezt tudományos megállapították, — nagyon tápláló, könnyen emészthető és egyike a legesőbb tápszereknek. A „Grashdanin” erőlyösen követeli, hogy tegyék hozzáférhetővé a szegény népnek ezt az olcsó és tápláló eledelt.

A sertések falanksága.

Mindenki előtt feltűnő lehet, hogy a sertések, testsúlyukhoz képest aránytalanul több takarmányt igényelnek, mint a többi háziállatok. Ezt a dolgot azonban könnyen meg lehet magyarázni. A sertéseknek sokkal nagyobb nyakmirigyek vannak, mint a többi háziállatainknak, mégis, miután malaczkoruktól kezdve természetellenesen tápláljuk őket, fogaik sértetlenül maradnak, vagyis sohasem rágnak s erős fogaikat alig kopatják. A táplálkozás tehát egészen elütő a más állatokétól, mert míg többi háziállataink a takarmányt apróra megrágva, lassankint fogyasztják el, addig a sertések folyton csak mohón nyelnek. Ez által természetesen igen sok táperő kárba ves, a mit csak aránytalan nagymennyiségű takarmánnyal lehet pótolni.

Sziámi szokások.

Valahány ház, annyi szokás. Sziámban például ősi szokás, hogy a gyermek fejét bőrig leborotválják, de egyetlen egy hajfürtöt rajta hagynak. De ezt az egyetlen hajfürtöt is nemskára levágják. A lányokét tizenegy éves korukban, a fiukét tizenkét éves korukban. Az ilyen hajfürt-írás esaládi ünnep, de a mikor a királyi ház valamelyik tagján hajtfák végre-e szívvidító alkalmankból egy hélig is törődő országos ünnepet rendel az ősi hagyomány. 1891-ben, mikor az ünneplés tárgya a fiatal trónörökös volt, a királyi palota egyik kertjében aranynyal és ezüsttel ékesített mesterséges hegyet alkottak, melynek ormán barlang volt. A barlangban a trónörökös megfűrdött. Ez volt bevezetése a káprázatos fényű, de farszótlan hosszú szertartásnak, a melyet végre is a „fartnyírás” rövid szó is elégségesen kifejez. Buldog Sziám! Az országnak hat napon át nem volt egyéb dolga, mint a nyírást ünnepegni s vigadni.

Hol esznek legtöbb kenyeret.

Ha Grainger de Cassagnac megfigyelése helyes, akkor Franciaországban esznek meg legtöbb kenyeret. E tudós megfigyelése szerint a franciaik

kétszer annyit fogyasztanak, mint a németek s négyszer annyit, mint az angolok. Hollandiában a konyerét szelvényekben, Angliában apró koczka alakjában élvezik s így nem is tartják az étkezés oly kiégésítőjének, mint a francziák, kik nagyobb darabokban vágják le. Oroszok, görögök, törökök csak kevés konyerét fogyasztanak, a holland, belga, angol talán még kevesebbet. Többet a német, spanyol, olasz és legtöbbet a franczia. A tudós statisztikus Magyarországot nem ismeri. A konyér ismeretlen Ázsiában, míg Amerikában és Ázsiában az európaiak vitték el.

Mennyi húst esznek a japánok.

A statisztikai adatok szerint Tokióban a múlt évben elfogyasztották 20.333 márhát, 5298 lovat, 5648 sertést és 448 juhot. A húsételek közötti tehát, ahogy látjuk, nagy szerepet játszanak a húsok. Megjegyzendő, hogy a legtöbb férfi csak akkor eszik húst, mikor a hadseregben szolgál. Tokio lakosságának a száma 1.300.000 fő, egyre-egyre tehát valóban kevés hús jut.

Kínaiak Parisban.

Érdekes adatoknak jött nyomára a „Tems” egyik munkatársa a Parisban lakó kínaiakra vonatkozólag. Azok a kínaiak, — írja — a kik Parisban laknak, teljesen hazájuk szokásai szerint élnek. Ünnepeiket ép úgy megtartják, mint odahaza Kínában, házassági szertartásuk szintén egészen kínai és a többnejűség is találunk közöttük példát. Számuk azonban nem nagy, mindössze körülbelül 100 főből áll a kolóniájuk. Megjegyzendő, hogy a férfiak jobban ragaszkodnak hazájuk szokásaihoz és erkölcsihez, mint a nők, különösen a mi a ruházatot illeti.

A napfoltok felfedezői.

Ez év őszén leplezik le Ostoll-ben Frizia északi részében a napfoltok felfedezőinek Fabricius Dávidnak és Jánosnak az emléksobrát. Az emlékszobor a temetőben fog állni, azon a helyen, a hol kilenc év előtt az idősebbik Fabricius sirját felfedezték. Fabricius Dávidnak különben tragikus sorsa volt. Egy turfabányász agyonütötte. A szobor Nassat Oszkár műve és álló helyzetben ábrázolja a nagy csillagászt, a mint jobb kezében egy messzelátót, a bal kezében pedig egy táblát tart, a melyen a sugárzó nap van kifaragva.

Ujdonságok.

Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter.

64469 sz.

VI.

Méltóságos főispán Ur!

Méltóságodnak folyó évi 871 szám alatt hozám intézett előterjesztésre értesítem, hogy a székelői irodalmi ipari kiképzésére irányuló mozgalomba Torda-Aranyos vármegye is bevonatott és az állami ellátásra elhelyezhető 46 hely a kérvényező ifjak számára nyitott figyelembe vételével osztott fel az öt vármegye között. Ehhez képest több kérvényező ifjunak állami ellátásba való felvétele ez időszakra nemcsak módomban.

Az állami ellátás keretében nem férő kérvényező ifjak lehető elhelyezése a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarára van bízva, oly formán, hogy a kamara az országos iparfigyelő útján megbízható magán iparosoknál igyekezzék gondoskodni az ilyen kérvényezők elhelyezéséről.

Ebből folyólag felkérem Méltóságodat, hogy a magán iparosoknál kiképzést kereső kérvényezőköt a nevezett kamarához utasítsd fizeskedjék.

Fogadja Méltóságod kiváló tisztelettem őszinte nyilvánítását.

Budapesten, 1895. évi okt. hó 10-én.

A miniszter helyett.

Vörösmarty K. Alakú.

— **Időjárásunk** ismét borús arcot öltött. Nehéz felhők borítják az eget s a légkör pedig annyira megenyhült, mintha csak nyár lenne. Minden jel arra mutat, hogy hosszú őszre van kilátásunk.

— **Az őszi országos vásár** jövő héten veszi kezdetét s már is élénk a mozgalom mindenfelé. Az idegen kereskedők sátrai egymás után emelkednek a piacon s nagy számuk után ítélve, az idén is sok leendő eladó portéka. Alattában nagy és élénk vásárra van kilátásunk.

— **Csodálatos eset.** Elhalottak volt, hogy Kohányi Robert fegyverpész revolverrel fejébe lőtt a múlt héten. A beteg a Rudóli-kórházba szállítottatott,

de a golyót nem sikerült még eddig kivenni. Az orvosok véleménye szerint az a koponya-csonton áttörve, ott megakadt. Es ennek már 10 napja elmúlt s a beteg még él, sőt napról-napra javul.

— **Deszkák, lécek, pallók szállítása.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége részére szükséges deszkák, lécek és pallók szállítása iránt a nevezett üzletvezetőséghez november hó 5-éig lehet pályázni. A közlebbi feltételeket az érdekeltek a kamara irodájában megtekinthetik.

— **Anyagok a vasutaknak.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a m. kir. államvasutak részére az 1896. évben szükséges műhelyi fak, u. m. bükk- és fenyődeszkák dió-, gyertyán- és hársfa pallók stb. szállítása iránt az államvasutak igazgatóságához november hó 14-éig lehet pályázni. A közlebbi feltételek a kamara irodájában megtekinthetők.

— **A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara 1895. évi okt. hó 30-án (szerdán) d. u. 3 órakor a saját helyiségében teljes-ülést tart, a következő tárgysorozattal:** I. (2978) József kir. herceg Ö. Fensége, László kir. herceg elhunyt alkalmából föltérjesztett részvétfőlirat adotti válasza. II. Előzői közlések. III. (2950.) A nagyméltósági kereskedelemügyi miniszter ur leirata véleményadás iránt, az Ausztriával fennálló vám- és kereskedelmi szövetség tárgyában. IV. (3041.) A nagyméltóságú es. és kir. közös hadügyminiszter ur leirata börtön-üzlekek szállítása tárgyában. V. (2912.) A Kassai társkamara átirata az iparos tanácsiskolai tanfolyam beosztása tárgyában. VI. A temesvári társkamara átirata a kerületbeli iparosok és kereskedők ezimúlt évben a kamara 1895. évi jelentésébe való felvétele tárgyában. VII. (3035.) Az aradi társkamara átirata a dohánytőzsde vasárnapi munkaszünetéről tárgyában. VIII. (2952.) A kereskedelmi kongresszus előkészítő bizottságának meghívása, az 1896-ban tartandó országos kongresszusra. IX. (3044.) A „Baja-bátaszéki vasút” kiépítésére alakult végrehajtó bizottságának megkeresése, az összekötő dunai híd s a vasútvonal kiépítésének szorgalmazása ügyében. X. (308.) A kolozsvári m. kir. posta- és távírda igazgatóság értesítése, a görögnyelvi távírda hivatal megnyitása tárgyában. XI. Jelentés a székelői fiuknak ipari kiképzésére ügyében folyamatban levő munkálatakról. XII. (3083.) Több marosvásárhelyi kereskedő megkeresése a vasúti áruk kiadásánál tapasztalt késedelmes eljárás ügyében. XIII. Jelentés az iroda ügyforgalmáról.

Irodalom.

— **La Rochefoucauld gondolatai.** Fordította Béri Gyula. (Olesó könyvtár 347. sz.) Ára 40 kr. La Rochefoucauld-nak az irodalomban mély nyomot vágott, szellemes maximái egy részét e szavak elején Kazinczy Ferenc is áttűtette irodalmunkba. La Rochefoucauldról jogosan szokás mondani, hogy a kis könyvében mindaz benne van, a mit az emberi társadalomról már elmondtak s bár e kitűnő moralista inkább művész, mint inély bölcselkedő; de a mit művészi alakban, könnyed, vonzó modorban elmond, az jobban megkap, mint más nehézkes író sok kötetnyi bölcselkedése; mondásai oly népszerűek váltak, hogy megszólalván naponta adózunk belőlük, sokszor nem is tudva, hogy az ő gondolatait mondjuk el. A fordító, Béri Gyula, a ki Pascalnak ugyanezek az Olesó könyvtárban megjelent Gondolatait is fordította, s a kitől költői, szép fordításban ugyanaz a vállalat csak nem rég adta ki a nagy lengyel költő, Mickiewicz nagyvagyó Szonettjeit, a gondosan fordított maximákhoz kimerítő életrajzot és ismertetést, irt La Rochefouculdról s az egyös gondolatokat a Hachette-féle franczia kritikái kiadás alapján tájékoztató utalásokkal látta el.

— **Millenniumi Történet.** Az Athenaeum kiadó társulat a tiszteletes „Magyar Nemzet Története” ez. műből a harmadik kötetet még ez évben készült kibocsátani, míg a második kötet megjelenése csak az 1896. év elején várható. A sorrend ezen megváltoztatása azon okból volt szükséges, mert a millennium alkalmából, főleg az Árpád-kor történetére vonatkozólag annyi sok fontos kutatás történt, hogy dr. Marczaui egyetemi tanár, ezen kor szak (2-ik kötet) írója, ki minden a mai napig felismerésre került legkisebb adata is kiterjeszti figyelmét, a

könyv megírásában lassan kénytelen előrehaladni. A mű negyedik, hatodik és kilencedik kötete már kéziratban közel van a befejezéshez is így minden valószínűség szerint a millennium évében a mű felerészbe a közönség kezébe kerül.

Mezőgazdaság.

Egy szeszgyári gőzölő kilyukadása.

A szeszgyárakban azelőtt elég gyakori eset volt, hogy a gőzölők hosszabb-rövidebb ideig tartó használat után szétrobbantak, vagy kilyukadtak. Ezen kalamitás leginkább a burgonyát feldolgozó mezőgazdasági szeszgyárakban történt, s oka csak igen ritka esetben rejlett a gőzölők hibás szerkezetében, vagy anyagának rossz minőségében, hanem inkább onnan eredt, hogy a nyers anyagokkal a gőzölőkbe került kavics és homok a gőzölő tartalmának forrásánál beálló mozgás következtében a gőzölő falát nagy erővel súrolva, azt annyira megvékonyította, hogy a gőzölő a magas nyomást ki nem bírva, szétrobbant, avagy a legjobban megvékonyodott helyen megrepedt, kilyukadt.

Az utóbbi években azonban a gőzölők szétrobbanása, vagy kilyukadása már ritkábbá vált. Ennek okát abban vélem rejteni, hogy a burgonya megmosására a gyárak nagyobb gondot fordítanak; továbbá a gőzölők készítésére és szállítására a gyárak nagyobb gondot fordítanak, a gőzölők falait vastagabbra készítik. Másrészt azonban a jelenleg készülő gőzölők alakja kup, a melyben a surlódás nem oly nagymérvű, mint a régi hengerlaku, s csak az alsó részen rövid kupba végződő gőzölőknél.

Tudomásomra jutott, hogy a b. u. i. mezőgazdasági szeszgyár gőzölője ez év február havában kilyukadt. Ennek folytán azon kérelemmel fordultam a szeszgyár tulajdonosához, sziveskedjek a gőzölőnek kilyukadt és ujjal kísérőlt részletét a Kassai m. kir. gazd. tanácsot technológiai gyűjteménye részére átengedni. A szeszgyár tulajdonosa ezen kéresemnek a legnagyobb készséggel tett eleget. Minthogy pedig a múlt évben az illető szeszgyárt alkalmam volt látogatni, és így a gyár berendezését ismerem, nem lesz érdektelen, ha az alábbiakban a nálam lévő gőzölő részletet leírom és egyuttal a kilyukadás okaival röviden foglalkozom.

A b. u. i. szeszgyár gőzölője még egyike a régebbi alakú és szerkezetű gőzölőknek. Felső része henger, — s csak alsó része kupalaku. Ezen alsó kupalaku részen történt gőzölés közben, a repedés. A kup felső átmérője 116 cm., alsó része, a hol az öntött vas fenék résszel volt összerögzítelve 20 cm. átmérőjű. A kup oldala 70 cm. hosszú. A kilyukadt kupalaku rész kazánlehből készült, a melyeknek eredeti vastagsága 7 milliméter volt.

A szeszgyár a burgonya mosását úgy végzi, hogy a burgonyát egy nagyobb, vízzel telt fakádába hánnyatja, a honnan aztán a burgonyát beözöztet vaskosarakkal szedik ki, s közvetlenül a gőzölőbe öntik. Természetes, hogy ezen eljárás mellett sem a burgonya nem lesz tökéletesen megmosva, sem pedig nem lesznek a kavicsdarabok a burgonya közül eltávolítva. Ezen kavicsdarabok és a burgonyához tapadt homokszemesek a gőzölőbe kerülve, a gőzölő tartalmának forrása alkalmával követik a mozgásba jött folyadék útját.

(Folyt. köv.)

HIRDETÉSEK.

Foulard-selymet 80 krtól 3 frt 35 krig méterenkint — japán, kínai, stb. a legújabb mintákkal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes H. ennoberg selymet 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint; sima, esik, kockázott, mintázottakat damaszott stb. (mintegy 240 különböző minőségben) és 2000 szín és mintázattal stb. postabár és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat küld postafordulatával: H. ennoberg G. (es. k. udvariszállító) selymgyára Zürichben. Svájcba ezimzett levelekre 10 kros, és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

ÚJ FÉNYKÉPÉSZETI MŰTEREM!

Tisztelettel hozom b. tudomásra, hogy K.-Vásárhelyen a piácson t. Szabó Mózes ur utcájában, t. Czimbalmas F. műasztalos mellett a mai kor igényeinek megfelelő, **egészen új gépek, hátterek, díszítések és butorokkal** ellátott

FÉNYKÉPÉSZETI MŰTERMET

rendeztem be.

Főtörökvésem leendő látogatóim meglegedését korszerű kivitelű képekkel megnyerni.

Tisztelettel
BOGDÁN FERENCZ,
fényképész.

148 1-3

Nyitva reggel 7-től délután 4-ig.

HANKÓ ÉS HORGÁSZ

ÁSVÁNYVIZEK.

„Hankó“ megfelel a Karlsbadi híres vizeknek s bátran nevezhető magyar Karlsbadinak. Ennek használata mindenféle gyomor-bélbaj és aranyeres bántalmak biztosan gyógyulnak.

„Horgász“ összetétele ugyanaz, mint a világhírű Gleichenbergi. Kitűnő hatása fényesen bebizonyult gége-, tüdőbajoknál és enyhébb gyomorbajoknál. A „Horgász“ víz mint **kitűnő borvíz** borral is igen jól élvezhető. Ennek élvezete mellett hosszabb mulatság után is kellemetlen érzése, fájása nincs az embernek.

Kizárólagos főraktár:
IFJ. JANCÓS MÓZES
nyomdatulajdonosnál
Kézdí-Vásárhelyt.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában
Kézdí-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legerősebben munkált **ruganyos szalon-butorok** minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 fittól felebb, ezenkívül mindenféle **divány ottománok, faragott, tömören hajlított faszékek és függőnytartók, tükörök, tolelt-asztalok, lőszőr és tengerifü matrácok, gyermekkocsik és sodronyágybetétek** galvanizált sodronyból, tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 forint.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

Az anyakönyvvézetők részére előírt nádszékek és diványok jutányos áron kaphatók.

(111) 18-20.)

HIRDETÉS.

Kézdí-Vásárhelytől a takarékpénztár tulajdonát képező a Kossuth-utczában épült korszerű szálloda, bebutorozott két étterem és 8 vendég szobával **1895. december 1-től egy vagy több évre haszonbérbe kiadó.**

A szálloda el van látva pinezékkel, istálló, kocsiszin, jégverem stb. mellék-épületekkel.

A szálloda emeleti első részén a takarékpénztár van elhelyezve; udvarán gőzfürdő és parkírozás alatt levő sétány van.

Vállalkozók bővebb felvilágosítást a takarékpénztár irodájában szerezhetnek.

K.-Vásárhelytől, 1895. okt. hó 19-én.

147 3-3.

AZ IGAZGATÓSÁG.

M. kir. államvasutak.

MENETREND.

Köletli vonal.

Érvényes 1895. okt. 1-től.

BRASSÓ-BUDAPEST.

Érvényes 1895. okt. 1-től.

Állomások			Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat	Állomások			Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat
Brassó (vendéglő)	érk. ind.		regg. 5.08	este 7.43	d. p. 2.45	Medgyes	ind.	regg. 10.55	éjjel 12.46		
Botfalva	"		5.39	8.07		Kis-Kapus (vend., olág. Szob. felő)	érk. ind.	11.14	1.00		
Földvár	"		5.58	8.23		Tóvis (vend., olágazás Arad felő)	érk. ind.	11.29	1.18	este 7.59	
Mogyorós	"		6.17	8.43		Nagy-Enyed	érk. ind.	d. u. 1.10	2.49	" 8.06	
Apáca	"		6.36	8.57		Kocsárd (vend., olágazás Maros- Vásárhely felő)	érk. ind.	1.45	3.42		
Kőpecz	"		6.55	9.16		Gyéres (olágazás Torda felő)	érk. ind.	2.11	4.03		
Agostonfalva	"		7.02	9.22		Kolozsvár (vendéglő)	érk. ind.	2.56	4.37		
Alsó-Rákos	"		7.19	9.38		Nagy-Várad (vendéglő)	érk. ind.	3.06	4.41		
Homoród	"		7.45	10.02		Budapest	érk.	3.43	5.15		
Kacza	"		8.02	10.15				3.53	5.21		
Bene	"		8.23	10.36				5.45	regg. 6.45	10.45	
Erked	"		8.43	10.51				este 6.14	7.00	11.01	
Héjasfalva (olág. Udvarhely felő)	"		9.12	11.16				10.44	11.17	2.19	
Segesvár (vendéglő)	érk. ind.		9.13	11.32				11.04	d. u. 11.32	2.26	
			9.35	11.39				regg. 7.00	este 6.20	regg. 7.25	

Kézdí-Vásárhely—brassói vasut.

Kézdí-Vásárhely			Sz. v.	V. v.	Brassó			Sz. v.	V. v.
Imecsfalva	indul reggel	4.56	délelőtt	10.25	délután	2.37	Brassó	ind. reggel	5.20
Páva-Zabola		5.09		10.38		2.54	Szász-Hermány		5.35
Kovácsna		5.22		10.51		3.11	Prázmár		5.53
Barátos		5.38		11.08		3.43	Kökös		6.04
Nagy-Borosnyó		5.55		11.24		4.08	Uzon		6.15
Eresztvény		6.07		11.38		4.27	Kilyen		6.27
Sepsi-Szentgyörgy		6.24		11.55		4.48	Sepsi-Szentgyörgy		6.45
Kilyen		6.54	d. u.	12.25		5.28	Eresztvény		7.07
Uzon		7.02		12.33		5.38	Nagy-Borosnyó		7.24
Kökös		7.15		12.46		5.54	Barátos		7.45
Prázmár		7.25		12.56		6.07	Kovácsna		8.08
Szász-Hermány		7.45		1.16		6.34	Páva-Zabola		8.19
Brassó	érk.	8.01		1.32		6.54	Imecsfalva		8.31
		8.15		1.46		7.12	Kézdí-Vásárhely	érk.	8.45

Ifj. Jancsó Mózes-nél K.-Vásárhelytől.